

חמסין

הרבה אנשים ירגישו שלא בנוח למראה סרט ישראלי חדש בשם חמסין. וזאת משום שהסרט מטיח בפני הצופים סדרה שלמה של עובדות מביכות, שאינן מאפי שרות התעלמות: יש בו תיאור חסר-פשרות של עימות בין יהודים וערבים, במושב בצפון הארץ. הדברים הנאמרים במיסגרת עימות זה נכונים לא רק לגבי יישוב מסויים, אלא לכל מיכלול היחסים בין שני העמים. מאחר שהמסקנות פסימיות מאוד, והדרך המובילה אליהן מציקה ב-אותנטיות שלה ובמידת ההיגיון שלה, מן הסתם ירצו גם בעלי רצון טוב רבים להתעלם מכל הפרשה. הפרצוף האמיתי. הסיפור פשוט:

שואף ותרשיש ב"חמסין" אויבים ואוהבים

יאסין שואף כח'אלד, שלמה תרשיש כגדליה וחמדה לוי כאחותו ב"חמסין" משיכה פיסית וקניטור האח

רתיחה. אם לא די בכך, אחותו של גדליה חוזרת מירושלים, מחליטה להתיישב ב-מקום, ומנהלת פלירט עם הפועל הערבי של אחיה - קצת מתוך משיכה פיסית, והרבה מתוך קניטור האח השתלטן. בשלב זה אפילו גדליה, שהיה במשך כל הזמן פייסן, הדואג רק לענייניו והמנסה להרגיע את הרוחות במקום (לא מעט משום שסערת-רוחות אינה טובה לעסקים), מגלה את פרצופו האמיתי - השינאה טוחפת גם אותו, כפי שסחפה את שאר בני-המקום

בתוך הסיפור הזה משלבים הבימאי, דני וקסמן, ושני התסריטאים שעוררו לידו, דני ורטה ויעקב ליפשיץ (שהוא גם מפיק הסרט), הרבה מאוד הערות שוליים צור-בות, למשל, דמות החקלאי הישראלי היום - כל המוטיבציה שלו מסתכמת במילה אחת: כסף. הוא רוצה להרוויח יותר, להתעשר מהר, להרבות נכסים. כל היתר אינו חשוב. להבדיל מאבותיו ומאבות-אבותיו, שהשיבה אל הקרקע היתה להם אידיאל בפני עצמו. היום אין עוד אידי-אלים, יש רק חישובים.

כשמדובר בהתעשרות מהירה, הרי אחד התנאים החיוניים לכך הוא עבודה זולה. מכאן הדרך לעבודה ערבית קצרה: פוע-לים לא מאורגנים, ממושמצים, אינם עוב-דים לפי שוין, אפשר לרדות בהם ולנצל את העובדה שהם יודעים היטב מי האדו-נים כאן. מובן שבתנאים כאלה, אין מנוס מיצירת גוע אדוניים וגוע משרתים, וגם אם יאמרו שלמשרתים כאן יש תנאים טובים יותר מאשר לאדונים במקום אחר, אין בכך כדי להרגיע את הרוחות, או לרצות את המשרתים. איש אינו אוהב לחשוב על כך, עד אשר הפורענות מת-לקחת בכל עוצמתה, ואז, לעיתים קר-ובת, זה כבר מאוחר מדי.

אחותך הקטנה. יש עוד הערות צורבות, שלא נעים לשמוע. דמות אמו של גדליה, למשל, מכירה להפליא את סירטו הקודם של דני וקסמן, טרנזיט. אמנם, רוב שנות חייה היא חולמת, שבתה תהיה מורה לפסנתר בעיר הגדולה, רחוק מן הטינופת של הרפת ומעבודת-הכפיים. זהו רמז לכך, שגם דור שלם אינו מספיק להפוך חזרה את הפירמיה החברתית ההפוכה של העם היהודי, אשר הטרידה כלי-כך את מנהיגי תנועת-העבודה בזמנו. אשר לגדליה עצמו - הוא השתקפות של הליברליזם האינטרסנטי, אם אפשר לכנות זאת כך. הוא סבור, שאין הוגן ממנו ביחס לשכניו הערבים. עובדה: הוא

צעירי הכפר הערבי אינם מוכנים להשי-לים עם הפקעת הקרקעות והם נוקטים פעולות תגמול נגד היישוב העברי - מחבלים בצנרת המושב ובשדותיו, בני המושב, בתגובה, רודפים את פועליהם הערבים, רודים בהם, מבלי להבחין מי אחראי למעשי החבלה ומי לא. השינאה בין שני היישובים הולכת ומגיעה לנקודת-

גדליה, מושבניק צעיר ונמרץ, החפץ להג-דיל את רכושו והכנסותיו, מתכנן לרכוש אדמות מידי בני הכפר הערבי השכן, לפני שהמינה תפקיע אותן לצרכיה. הוא מציע עיסקה ברוח זו לאחד מנכבדי הכפר, שאילו הוא מקורב במיוחד בזכות הידי-דות ששררה בין האבות, ומשום שהבן, ח'אלד, עובד כפועל שכיר אצל גדליה.

יאסין שואף: "רציתי שהסרט יהיה אמיתי!"

רק עתה, כשבא לישראל לחופשה בת-שבועיים, ראה את הסרט לראשונה. "אני חושב זה יצא מצויין. יש כמה דברים שבהם אני מזדהה עם ח'אלד: ח'אלד מתנגד למכירת האדמות. היו זמנים שבהם ערבים לא התנגדו למכירה. בתחילת ה-מאה מכרו אדמות ליהודים, כי לא ידעו שתקום מדינת ישראל. הסיכסוך התחיל רק אחרי הצהרת בלפור. באותה תקופה נמכרו רק שישה אחוזים מן האדמות, ואיש לא ראה בזאת בגידה. היום, כשמפי-קעים אדמות, גם אני נגד מכירה. הרי מכל אדמות הגדה המערבית רק שמונה אחוזים שייכים לערבים. בטיבה היו לפני הקמת המדינה 100 אלף דונם בבעלות ערבית. היום - 15 אלף בלבד!"

"הבעיה הגדולה בעניין הזה היא, שכל אחד מנסה לסבך את המצב יותר משהוא מסוכן ממילא. גם אלה שקוראים 'בנין מלך ישראל' וגם האחרים, הקוראים לעצמם שמאלנים, אני חושב, שבמקום שאנשים משני הצדדים יחשבו איך לזרוק האחד את השני, צריך להתחיל לכבד האחד את השני. זה בדיוק מה שהסרט מנסה לומר. הוא מראה רק חלק מהמצב השורר בארץ, אבל מזהיר מה יקרה אם נלך הלאה בדרך זאת."

"אני חושב, שגם המילחמה בלבנון הראתה דבר אחד בולט: הפלסטינים הרי כיחו את עצמם. הם החזיקו מעמד שלושה חודשים. גם הישראלים, שרצו לראות בה את סוף כל המילחמות, התחילו להבין, שצריך להתחיל לדבר אחד עם השני ולא עם האמריקאים."

"כל אחד רוצה להיות אדון בארץ של עצמו. כל עם רוצה להיות במדינה שהוא שולט בה. לכן נחוצות שתי מדינות, נחר צות שיחות בין שני העמים, הצריכים להיות בשתי המדינות האלה, ושתיהן צרי-כות להיות כאן."

מתנהג, כשהציעו לי את התפקיד, חשבתי שמצ'ובטים עלי."

כשהתברר שהם מתכוונים ברצינות, היה יאסין הרציני מכולם. הבימאי והמפיק מעידים, כי לא היתה שורה בתסריט שלא בדק, ניתח ואישר. היו לו היסוסים ולי-

שחקן יאסין שואף אבא שיכנע

מעשה, היה זה אביו ששיכנע אותו לקבל את התפקיד, למרות סצינות-האהבה הנועי-זות בין ערבי ויהודי. "היה לי חשוב מאוד מה אנחנו הולכים לעשות, שלא יהיה דבר לא אמיתי", אמר השבוע יאסין.